

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושנים

היכל
שלישי

מאמר
זאת חנוכת המזבח

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מגוכתי"ק

על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

לזכות

הילד **מיכאל חיים** ש"י

לרגלי הכנסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה
ביום שני פ' מטות-מסעי, כ"ה תמוז ה'תשפ"א
ויה"ר שיגדל להיות חסיד, ירא שמים ולמדן

נדפס ע"י ולזכות הוריו

הרה"ת ר' **מנחם מענדל** וזוגתו מרת **דבורה לאה** שיחיו **קאלטמאנן**

וזקניו

הרה"ת ר' **ארי' וזוגתו מרת אסתר נחמה דינה** שיחיו **קאלטמאנן**
ר' **נטע וזוגתו מרת חנה** שיחיו **פיינשטיין**
מרת **שלומית חנה תחי' קאלטמאנן**
הרב ר' **יעקב וזוגתו מרת אלישבע** שיחיו **טאראן**

ולעילוי נשמות

ר' **יוסף בנימין ע"ה** בן ר' **מנשה הי"ד**
הרב **מיכאל ע"ה שרף**

MAAMAR

ZOS CHANUKAS HaMIZBE'ACH

Copyright © 2021

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות-מסעי, ראש חודש מנחם-אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה „זאת חנוכת המזבח" מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מגוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ מספר 1116.

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים, ובראש הקונטרס – פאקסימיליא.

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' מטות-מסעי, ה'תשפ"א
ברוקלין, נ.י.

זאת חנוכה המזבח

ה

זאת¹ חנוכת המזבח² ביום המשח אותו, וכת' זאת³ חנוכת המזבח אחרי המשח אותו. ולהבין זה, צריך להקדים ענין הקרבנות, שהיו מקריבי' חלב ודם ע"ג המזבח, והי' יורד⁴ אש ע"ג המזבח בדמות ארי', והיינו ארי'⁵ דאכיל קרבנין כו'. ויובן זה מענין תפלו'⁶ שכנגד הקרבנו', שעיקר התפלה לדבקה בו ולאבהה⁷ בכל לבבך בשני⁸ יצריך. וכת' וירא⁹ אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד, טוב¹⁰ זה מלאך חיים, מאד זה כו'. ולהבין, דהא הוא¹¹ המ"ה הוא היצה"ר, ולמה נק' בשם טוב מאד. אך אין¹² היצה"ר נק' בשם טוב מאד כשהוא יצה"ר בתקפו, אלא כד¹³ אתכפיא כו'.

והענין, כי משכן¹⁴ היצה"ר הוא בנפש הבהמית, ושרשה¹⁵ מאופני' דעשי', והאופני'¹⁶ ברעש גדול, והרעש הוא מחמת ההתבוננו' שההתהוות מאין ליש הוא מבחי' מלכותך¹⁷ מלכו' כל עולמי' ואין זה אלא זיו כו' שנקרא שמו עליהם, כמשל המלך שנק' שמו על המדינה. ולכן אומרי' ג"פ¹⁸ קדוש, להיו' ע

(רמז טז). זהר בהקדמה יד, א. זח"ב סח, ב. קנ, א. קסג, א.

(11) הוא המ"ה [= המלאך המות] הוא היצה"ר: ראה ב"ב טז, א.

(12) אין היצה"ד נק' בשם טוב מאד . . אלא כד אתכפיא: ראה סה"מ תר"ם שם: אין היצה"ר נק' טוב מאד בהיותו עדיין יצה"ר בתוקף עזו כמו שהוא מסית ומדיח ח"ו, אלא לאחר הבירור שכשמבררין אותו והיינו כשמסית ומדיח ואין נשמעין לו אז כד אתכפיא סט"א.

(13) כד אתכפיא: ראה זח"ב קכה, ב. סז, ב. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' ה. אוה"ת שלח (כרך ו) ע' א'תשעב. וש"נ. שה"ש (כרך ב) ע' תרצט.

(14) משכן היצה"ר הוא בנפש הבהמית: ראה תניא רפ"ט וב"מ והע"ק שם (ע' עו).

(15) ושרשה מאופני' דעשי': תקו"ז ת"ו (כג, א). בלקו"ת האזינו עז, ב: וכמ"ש האריז"ל – ראה ע"ח שער פו"ח דרוש טו. ביארה"ז בשלח לט, ד. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תתסג. וש"נ.

(16) והאופני' ברעש גדול: ע"פ ברכת יוצר. מלכותך מלכו' כל עולמי': תהלים קמה,

יג.

(18) ג"פ קדוש: ע"פ ישעי' ו, ג.

(1) זאת חנוכת המזבח: מאמר זה נדפס כאן מגוכתי"ק הצ"צ מספר 1116 עו, א.

והוא נוסח אחר מד"ה זה (הנחת המהרי"ל – אחיו של כ"ק אדמו"ר הזקן) שנדפס בלקו"ת נשא כח, ב. וראה הנסמן במ"מ לשם, וברשימת הכתבי"ד שנדפסו בסוף הלקו"ת.

מאמר זה בתוס' הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפס באוה"ת נשא (כרך א) הוספות ע' 109 ואילך. ובהרחב הביאור מכ"ק אדמו"ר המהר"ש בסה"מ תר"ם (ח"א) ע' ל"ג.

(2) זאת חנוכת המזבח: נשא ז, פד.
(3) זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו: נשא שם, פח.

(4) יורד אש . . בדמות ארי': יומא כא, ב.
(5) ארי' דאכיל קרבנין: ראה זהר בהקדמה ו, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקלא. וש"נ.

(6) תפלו' שכנגד הקרבנו': ראה ברכות כו, ב. לקו"ת פינחס עז, ג.

(7) ולאבהה בכל לבבך: ואתחנן ו, ה.

(8) בשני יצריך: ראה ספרי שם. ברכות נד, א במשנה. וראה מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' ססג ואילך.

(9) וירא אלקי' את כל אשר עשה: בראשית א, לא.

(10) טוב זה מלאך חיים: ב"ר פט, י. יל"ש שם

המשכה מסכ"ע, עד שיהי' הוי"ו¹⁹ צבאות, אות²⁰ הוא בצבא דילי', בחי' אות א', ביו"ד²¹ נברא העה"ב ובה' נברא העה"ז. וע"ז מרעישים בקול²² רעש גדול, כי להיות שהוא חידוש גדול ונורא מאד, מי²³ יכילנו, וכל דבר שלא יכיל הרוח לסבול, מחמת גודל עוצם הדבר הנורא, שאין כח בשכלו לתפוס כו', מתהווה לו רעש²⁴ גדול כו'. והשרפי', לפי ששרשם ממקום הרעש ההוא, לכך אינם מרעישו', כי לכנ²⁵ נק' שמם שרפים שכבר נשרפו כו'.

והנה ע"י הרעש, כמים²⁶ הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. פי' האדם לאדם, כי יש אדם²⁷ על הכסא דמות כמראה אדם, ואדם שמתחת לכסא, שאפי' פני²⁸ ארי' פני שור פני נשר הם בבחי' אדם, וכמ"ש ודמות²⁹ אדם לארבעתם ודמות פניהם פני אדם, וכמים הפנים לפנים כן לב האדם שלמעלה לאדם שלמטה באתעדל"ת דילי'. וזהו ענין הקרבנו' ג"כ להקריב חלב ודם נפש הבהמי' ע"ג המזבח, ונחית אשא ארי' דאכיל קרבניו, אריה³⁰ מלך החיות, להתכלל באש שלמעלה. וכן הענין בנשמו', שמיכאל³¹ כה"ג מקריב ע"ג המזבח הנשמו', הן בחי' נבראי' מאין ליש, וע"י מיכאל נקריב למעלה ליכלל באצי' דא...³²

והנה הקרבת הקרבנו' ע"ג המזבח נק' בשם אכילה, כמארז"ל³³ בשתי אכילות הכתוב מדבר, א' אכילת אדם וא' אכילת המזבח לפי שהיא בחי' פנימי', אכלת³⁴ יערי עם דבשי,

אבל יש בחי' א' והיא בחי' מקיף, שהוא ענין הקטרת, שהוא רק ריח³⁵ שהנשמה נהנה בו ולא הגוף, אינו נכנס בגוף כלל בבחי' פנימי', רק שהוא בבחי'

29) ודמות אדם לארבעתם: ביחזקאל שם:

ופני אדם . . לארבעתם.

30) אריה מלך החיות: חגיגה יג, ב.

31) שמיכאל כה"ג מקריב ע"ג המזבח: ראה

זח"א פ, סע"א ואילך. וראה תוס' סוף מנחות.

הנסמן במאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' נו.

32) דא: תיבה אחת אינו ברורה בנכותי".

33) כמארז"ל בשתי אכילות הכתוב מדבר:

זבחים יג, ב. ראה לקו"ת צו ז, ד. מאמרי אדה"ז

תקס"ה ח"א ע' קסג ואילך.

34) אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א. ראה

זח"ג רכו, ב. לקו"ת פ' ראה יט, ד. שה"ש לד,

ב. וש"נ.

35) ריח שהנשמה נהנה בו: ראה ברכות מג,

ב.

19) הוי' צבאות: ישע"י שם.

20) אות הוא בצבא דילי': ראה חגיגה טז,

רע"א (לג"י הע"י. רש"י סנהדרין צב, א ד"ה

שתי אותיות). תו"ח בא קיד, ד. וש"נ.

21) ביו"ד נברא העה"ב: ראה מנחות כט, ב.

22) בקול רעש גדול: ע"פ ברכת יוצר.

23) מי יכילנו: יואל ב, יא.

24) והאופנים . . רעש גדול: ראה עטרת

ראש ע' מא וע' מב ואילך.

25) לכן נק' שמם שרפים שכבר נשרפו: ראה

סה"מ תרל"ח ע' טז. וש"נ.

26) כמים הפנים לפנים: ע"פ משלי כז, יט.

27) אדם על הכסא דמות כמראה אדם:

יחזקאל א, כו.

28) פני ארי' פני שור: שם א, י.

זאת חנוכה המזבח

ז

מקיף מלמעלה. הנה הקטרת³⁶ לא היתה קריבה ע"ג מזבח החיצון כ"א ע"ג מזבח הפנימי. רק בנשיאי' היתה הוראת³⁷ שעה שהקריבו קטרת ע"ג מזבח החיצון, והיינו בשביל חנוכת המזבח. כמשל³⁸ התינוק המחנכין אותו ללימוד נותנין לו מתנה יתירה כדי להרגילו להתחיל בלימוד, משא"כ כשהוא כבר הרגיל א"ע והתחיל כו'. וזהו ענין הבו"ב³⁹ לה' כבוד, שכבוד הוא ענין מקיף והארה יתירה כדי להיות נמשך אח"כ הו' קולות, והכבוד הזה, צריך להמשיך מתחלה. וכן נותנין⁴⁰ מתנה לכבוד חתן וכלה לפי שנעשה יחוד חדש, כי חתן⁴¹ חות דרגא, וכלה⁴² כלתה נפשי ממטה למעלה, והם שני הפכים שמתייחדים, וכדי להמשיך יחוד חדש כזה צריך להמשיך תחלה בחי' כבוד שהיא תוספת הארה בבחי' מקיף. ולכן הקריבו הנשיאי' קערת⁴³ כסף כפות זהב, אף שמנחת⁴⁴ נדבה מביאין בכפיפה מצרית, רק הנשיאי' עשו לכבוד ולתפארת.

שכדי להמשיך ענין חדש צריך ע"ז נתינת כח מלמעלה, וזהו ענין מתנה, שאין זה ענין של שכר או קני' ביגיעה והשתדלות כ"א מה שנותנים לו יותר ממה שמשתכר, והיגיעה וההשתדלות בזה הוא רק דעבד ל"י נייחא לנפשא דע"ז יחיב ל"י מתנתא, ומבואר הדבר עוד בכמה מקומות בדא"ח ועיי' ג"כ בלקו"ת שיר השירים ד"ה כי על [כל] כבוד חופה וסד"ה ת"ר כיצד מרקדין.

41) חתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א.

42) וכלה כלתה נפשי: ע"פ תהלים פד, ג.

43) קערת כסף כפות זהב: נשא ז, יג. יד.

44) שמנחת נדבה מביאין בכפיפה מצרית:

ראה לקו"ש ח"ז ע' 205: להערת בלקו"ת נשא (כט, ב) שמנחת נדבה מביאה בכפיפה מצרית, שזהו דלא כמפורש בסוטה (יד, ב) דפסול – הרי מפורש שם שהטעם דהקריבהו נא לפחתך גר', ואיסור זה אינו מן התורה (כס"מ הל' איס"מ פ"ב ה"י (ודלא כ"א מהאחרונים דאסור מה"ת – דלפ"ז אינו מובן הא דעניים מביאים בכורים בסלי נצרים של ערבה (בכורים פ"ג מ"ח) שבדאי פחותים מנצרי דקל (דהיינו כפיפה מצרית, כפרשיי סוטה שם) דסברת הקריבהו שייך גם באינו קרב על המזבח ממש, וק"ל)).

36) הקטרת . . ע"ג מזבח הפנימי: ראה תצוה ל, א. ז. א. ח. סה"מ"צ להרמב"ם מ"ע כח. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"א, ה"א. הל' תמידין ומוספין רפ"ג.

37) הוראת שעה . . מזבח החיצון: נשא ז, יד. וברשי" שם ממנחות נ, א.

38) כמשל התינוק המחנכין אותו: ראה תו"א וישב כד, ד ואילך. לקו"ת נשא כט, א-ב. ברכה צח, סע"ב. סידור עם דא"ח [הוצאת תשע"ט] שער החנוכה תה, א. סה"מ תקס"ו ח"א ע' תקז. שערי אורה לאדהאמ"צ טו, ב ואילך. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג ע' תתקג. תתקכו. תתקמו-תתקנז. דרמ"צ עב, ב. אוה"ת חנוכה תתקלג, א ואילך. תתקסא, ב. סה"מ תרכ"ח ס"ע רמב ואילך. תרל"ה ח"ב ס"ע של ואילך. תרל"ז ח"ב ע' תרסד. תר"ם ח"א ע' לא. מזו. המשך תרס"ו ע' קסו. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך.

39) הבו לה' כבוד: תהילים כט, א.

40) נותנין מתנה לכבוד חתן וכלה: ראה אגרות קודש אדמו"ר ז"ע ח"ז ע' קיח-ט:

במענה למה דשאינא קדמיכון בהמובא בלקו"ת ס"פ נשא שנותנים מתנות להחתן, דלכאורה מהו השייכות מה שחתן הוא לשון נחות דרגא לנתינת מתנות: הנה הרי מבואר שם גופא (דכ"ט ע"ב)

אך כדי להיו' המשכת קטרת שהיא בחי' מקיף, צ"ל משיחת המזבח בשמן המשחה, כי שמן המשחה הוא ממוצע בין פנימי למקיף, כי שמן הוא משקה, ובשמן המשחה היה מעורב בשמים⁴⁵ ראש מר דרור קנמן בשם כו', שהוא ענין הריח, הרי שהי' תערובת בחי' פנימי ומקיף. ומ"מ בחי' מקיף נקרב ביום המשח, שהכל בחי' א', משא"כ שאר הקרבנו' שהם אכילת המזבח, ולזבח השלמים, כל⁴⁶ הבקר לעולה כו', היו אחרי המשח, שמתחלה הי' צ"ל בחי' המקיף לחינוך ואח"כ היתה אכילת המזבח, וד"ל. ולכך בקרבנות⁴⁷ שהם אכילת המזבח כתי' אחרי המשח אותו, ובקטרת והבאת הקערות שהם בבחי' מקיף ובחי' כבוד כתי' ביום המשח כו'.

צו ח, ב. נשא כט, סעי"ב. אוה"ת נשא (כרך ד)
בהוספות ע' 117.

(45) בשמים ראש מר דרור: תשא ל, כג.
(46) כל הבקר לעולה: נשא ז, פז.
(47) בקרבנות . . . ביום המשח: ראה לקו"ת